

podejrzeniu popełnienia przestępstwa w Jego imieniu przez Rzecznika Praw Obywatelskich, wyraził chęć skorzystania z takiego uprawnienia.

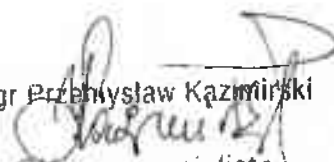
Odebrane od zatrzymanych sygnały, uprawdopodobniają w ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji wystąpienie opisanego przez nich zdarzenia, którego przebieg został zrelacjonowany przez nich w podobny sposób, pomimo ich przebywania w osobnych pokojach dla zatrzymanych.

Działając w oparciu o art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) przekazuję powyższe informacje celem podjęcia stosowanych działań w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa w stosunku do

Jednocześnie zwracam się z prośbą o poinformowanie Krajowego Mechanizmu Prewencji na temat podjętych działań.

Zał. 1

Z poważaniem

mgr Przemysław Kazimiński
Główny specjalista

Or – 5111/2/12

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2012 -02- 0 6
ZAL.	NR 1451223

689856/11

Pani Magdalena Chmielak
ZASTĘPCA DYREKTORA ZESPOŁU
Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
00 – 090 Warszawa
Al. Solidarności 77

W przesłanym Raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Miejskiej Policji w Łodzi za L. dz. **RPO-689856-VII-720.6/11/PK** z dnia 04.01.2012r, która została przeprowadzona w dniu 15.11.2011r. z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich przez pracowników Zespołu „Krajowego Mechanizmu Prewencji” w punkcie 7 zawarte są rekomendacje.

W odniesieniu **do punktu 1** zamieszczonych rekomendacji w/w raportu, dotyczącego zmiany sposobu udostępniania Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia informuję, że zgodnie z **§ 1 Załącznika do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13.10.2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach** „osoba zatrzymana lub doprowadzona w celu wytrzeźwienia, przyjmowana do pomieszczenia, bezzwłocznie:

- informowana jest o przysługujących jej prawach i ciężących na niej obowiązkach,
- zapoznaje się z regulaminem pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia,
- informowana jest o wyposażeniu pomieszczenia w system całodobowego monitoringu - w przypadku jego zainstalowania”.

W przypadku Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych KMP w Łodzi regulamin jest wywieszony w pomieszczeniu, w którym dokonuje się sprawdzenia osoby przed osadzeniem. Czas zapoznawania się z regulaminem przez osoby zatrzymane lub doprowadzone w celu wytrzeźwienia nie jest w żaden sposób kontrolowany ani ograniczony, więc umożliwia to dokładne zapoznanie się z przysługującymi prawami i ciężącymi obowiązkami związanymi z pobytem w PdOZ oraz przyswojenie treści regulaminu. Osoby te informowane są również o wyposażeniu pomieszczenia w system całodobowego monitoringu. Następnie osoby zatrzymane lub doprowadzone do PdOZ KMP w Łodzi podpisują własnoręcznie potwierdzenie, w którym oświadczają, że zostały poinformowane o przysługujących prawach i ciężących obowiązkach oraz o wyposażeniu pomieszczenia w system całodobowego monitoringu, a także że zapoznały się z Regulaminem pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Osoby zatrzymane lub doprowadzone w celu wytrzeźwienia zapoznawane są z regulaminem właśnie w tym pomieszczeniu, gdyż zapoznanie z regulaminem osób umieszczanych w PdOZ należy do obowiązków policjanta, który dokonuje sprawdzenia osoby zatrzymanej lub doprowadzonej do PdOZ zgodnie z § 16 obowiązującego **Zarządzenia Nr 1/2011 Komendanta Miejskiego Policji w Łodzi z dnia 14.03.2011 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu pełnienia służby w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia znajdującym się w KMP w Łodzi oraz określenia zasad kontroli i nadzoru nad instytucją zatrzymań i doprowadzeń w KMP w Łodzi**, które mówi że: *„Policjanci pełniący służbę w PdOZ przed osadzeniem osoby zapoznają ją z Regulaminem Pobytu w PdOZ, informują o wyposażeniu pomieszczenia w system całodobowego monitoringu realizując czynności zgodnie z obowiązującymi przepisami. Za przeprowadzenie czynności związanych z zapoznaniem z w/w Regulaminem, w PdOZ w KMP w Łodzi odpowiedzialny jest funkcjonariusz dokonujący czynności związanych ze sprawdzeniem osoby zatrzymanej lub doprowadzonej do PdOZ. Fakt zapoznania z Regulaminem oraz poinformowania o wyposażeniu pomieszczenia w system całodobowego monitoringu dokumentuje się w Książce przebiegu służby Dyżurnego zmiany”*.

W związku z powyższym jest to jedyna możliwość, kiedy funkcjonariusz sprawdzający osobę może przeprowadzić czynności związane z zapoznaniem osoby zatrzymanej z regulaminem i poinformować o całodobowym systemie monitoringu, gdyż policjant sprawdzający osobę zazwyczaj nie jest jednocześnie dyżurnym oddziału na którym będzie osadzona osoba.

Zalecenie to zostało zrealizowane w ten sposób że na żądanie osoby zatrzymanej lub doprowadzonej w celu wytrzeźwienia kopia regulaminu będzie wydawana na pewien czas osobom zatrzymanym do pokoi w trakcie którego będą mogli zapoznać się z przepisami.

W punkcie 2 w/w raportu poruszona jest sprawa dotycząca bezzwłocznego realizowania obowiązku informowania osób zatrzymanych o przysługujących im w związku z tym prawach. Pouczenie zatrzymanego o przysługujących prawach odbywa się na mocy **art. 244 § 2, art. 245, art. 246 § 1 i 2, art. 464 § 1, art. 612 § 2 Kodeksu Postępowania Karnego, oraz art. 47 § 1 k.p.o.w.. Zgodnie z art. 244 § 2 k.p.k „Zatrzymanego należy natychmiast poinformować o przyczynach zatrzymania i o przysługujących mu prawach oraz wysłuchać go”. Art. 245 § 1 i 2 brzmi: § 1 „Zatrzymanemu na jego żądanie należy niezwłocznie umożliwić nawiązanie w dostępnej formie kontaktu z adwokatem, a także bezpośrednio z nim rozmowę; zatrzymujący może zastrzec, że będzie przy niej obecny”, § 2 „Przepisy art. 261 § 1 i 3 stosuje się odpowiednio, z tym że zawiadomienie następuje na żądanie zatrzymanego”. Art. 246 § 1 i 2 brzmi: § 1 „Zatrzymanemu przysługuje zażalenie do sądu. W zażaleniu zatrzymany może się domagać zbadania zasadności i legalności zatrzymania oraz prawidłowości jego wykonania”, § 2 „Zażalenie przekazuje się niezwłocznie sądowi rejonowemu miejsca zatrzymania lub prowadzenia postępowania, który również niezwłocznie je rozpoznaje”. Art. 464 § 1 brzmi: „Strony oraz obrońcy i pełnomocnicy mają prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu odwoławczego rozpoznającego zażalenie na postanowienie kończące postępowanie. Mają oni prawo udziału w posiedzeniu sądu odwoławczego także wtedy, gdy przysługuje im prawo udziału w posiedzeniu sądu pierwszej instancji”. Art. 612 § 1 brzmi: „O każdorazowym wypadku zastosowania tymczasowego aresztowania wobec obywatela państwa obcego zawiadamia się niezwłocznie właściwy miejscowo urząd konsularny tego państwa lub w braku takiego urzędu – przedstawicielstwo dyplomatyczne tego państwa”. Art. 47. § 1. k.p.o.w. brzmi: „Zatrzymanemu przysługuje zażalenie na zatrzymanie do sądu. W zażaleniu zatrzymany może domagać się zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania”.**

W związku z powyższym obowiązek pouczenia osoby o prawie złożenia zażalenia na zatrzymanie, żądaniu powiadomienia osób bliskich o fakcie zatrzymania oraz skorzystania z pomocy adwokata realizowany jest przez policjantów dokonujących zatrzymania osoby. W przypadku doprowadzenia do PdOZ osoby będącej w stanie nietrzeźwości, pouczenie o przysługujących prawach następuje w chwili pobierania osoby z PdOZ przez

policjantów prowadzących czynności z osobą zatrzymaną. Nie ma możliwości pouczenia osoby zatrzymanej o przysługujących prawach przez funkcjonariuszy pełniących służbę w PdOZ, ponieważ policjant pełniący służbę jako dyżurny zmiany ma jedynie łączność telefoniczną Ekspertem Stanowiska Kierowania KMP w Łodzi (oficer dyżurny miasta) oraz z dyżurnymi oddziałów PdOZ,. Zgodnie z **§ 8 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13.10.2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach** „pokój dyżurnego powinien być wyposażony w instalację telefoniczną mającą połączenie wyłącznie z komórkami organizacyjnymi jednostek Policji”. Nie mają więc możliwości powiadomienia telefonicznie osoby najbliższej bądź adwokata.

Nadmieniam, że również funkcjonariusze pełniący służbę w PdOZ mają zakaz wnoszenia telefonów komórkowych na teren PdOZ zgodnie z **§ 9 ust. 2 Zarządzenia Nr 1061 Komendanta Głównego Policji z dnia 02.09.2009 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia**, który mówi, że: „Policjanci oraz pracownicy wykonujący w pomieszczeniu zadania, obowiązani są pozostawiać poza pomieszczeniem odpowiednio zabezpieczoną broń, legitymację służbową, znak identyfikacji indywidualnej, telefony komórkowe i środki przymusu bezpośredniego z wyjątkiem kajdanek”.

Zgodnie z zaleceniem, przypomniano podległym funkcjonariuszom Komendy Miejskiej Policji w Łodzi o konieczności bezwzględnego niezwłocznego realizowania obowiązku informowania osób zatrzymanych o przysługujących im w związku z tym prawach.

W związku z zaleceniami opisanymi w **punkcie 3** rekomendacji zawartymi w Raporcie, które mówią o umożliwieniu w pierwszej kolejności, realizowania prawa zatrzymanego do powiadomienia o zatrzymaniu osoby trzeciej, bez pośrednictwa funkcjonariuszy Policji odnoszę się do w/w punktu niniejszego pisma. Analizując podstawy prawne na mocy, których odbywa się pouczenie zatrzymanego o przysługujących prawach tylko z **art. 245 § 1 i 2** wynika że dopuszczalna jest forma bezpośredniego powiadomienia przez osobę zatrzymaną ale tylko i wyłącznie adwokata, jednak z możliwością zastrzeżenia zatrzymującego, że będzie przy niej obecny. W przypadku powiadomienia osoby bliskiej powyższe przepisy nie wskazują takiej możliwości.

W nawiązaniu **do punktu 4** zawartego w rekomendacjach Raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji, dotyczącego zapewnienia intymności podczas korzystania przez osoby zatrzymane z natrysków, należy zauważyć, że wszystkie pomieszczenia usytuowane w PdOZ KMP w Łodzi, m. in. pomieszczenia sanitarne spełniają wymogi techniczne, określone w **Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13.10.2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach**. Rozporządzenie to co prawda nie określa rozmiaru powierzchni przesłon stanowisk prysznicowych jednak w § 11 pkt. 3 doprecyzowana jest kwestia dotycząca drzwi w umywalniach, natryskach i ubikacjach, które mają być wyposażone w szybę z nietłukącego się szkła lub w zwykłą szybę zabezpieczoną obustronnie siatką stalową lub powłoką uniemożliwiającą jej rozbicie. W chwili przeprowadzania remontu budynku PdOZ mieszczącego się na terenie KMP w Łodzi obowiązywały przepisy zawarte w **Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21.03.2003 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczone dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach**. Dokument ten również nie zawierał wytycznych dotyczących rozmiaru powierzchni przesłon prysznicowych. Także coroczne kontrole przeprowadzane przez Zespół Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA nie wykazały nieprawidłowości w tej kwestii. Nadmieniam że należy pamiętać o tym, że osoby zatrzymane lub doprowadzone w celu wytrzeźwienia przebywając w PdOZ są pod całodobowym nadzorem funkcjonariuszy pełniących służbę w PdOZ KMP w Łodzi, którzy wyprowadzając osobę z pokoju nie mogą zostawić jej bez nadzoru nawet w chwili korzystania z toalety bądź natrysku zgodnie z **§ 10 ust. 1 pkt. 1** oraz **§ 14 ust. 1** obowiązującego **Zarządzenia Nr 1061 Komendanta Głównego Policji z dnia 02.09.2009 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia**.

§ 10 ust. 1 pkt. 1 „Policjantom pełniącym służbę w pomieszczeniu zabrania się pozostawiania bez nadzoru osób umieszczonych w pomieszczeniu, które przybywają poza pokojami”.

§ 14 ust. 1 „Policjant pełniący służbę w pomieszczeniu może umożliwić przebywanie poza pokojem osoby umieszczonej w pomieszczeniu jedynie w uzasadnionych przypadkach oraz gdy poza pokojem nie przebywa inna taka osoba. W trakcie przebywania osoby poza pokojem policjant jest obowiązany zapewnić stały jej nadzór”.

W związku z zaleceniem zawartym w **punkcie 5** w/w Raportu, w którym poruszony jest temat dbania o utrzymanie sanitariatów w należytej czystości i schludności oraz systematyczne uzupełnianie brakujących środków higienicznych dostępnych w tych pomieszczeniach, informuję, że zgodnie z § 15 ust. 2 pkt. 8 **Zarządzenia Nr 1061 Komendanta Głównego Policji z dnia 02.09.2009 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia**, *„do obowiązków policjantów pełniących służbę w pomieszczeniu należy sprawdzanie czystości, wymaganego stanu sanitarnego pomieszczenia i jego wyposażenia”*.

Natomiast jeżeli chodzi o uzupełnianie brakujących środków higienicznych dostępnych w pomieszczeniach to są one na bieżąco uzupełniane. Od poniedziałku do piątku każdego dnia w godzinach porannych przychodzi osoba odpowiedzialna za utrzymanie czystości w PdOZ, jak również uzupełnia brakujące środki higieniczne. W dniu przeprowadzenia wizytacji osoba ta miała wolne, natomiast osoby ją zastępujące przyszły dopiero po wykonaniu swoich codziennych obowiązków, przed godziną 16:00 w celu posprzątania pomieszczeń oraz uzupełnienia brakujących środków. Nadmieniam że sytuacja która miała miejsce w tym dniu, nie występuje notorycznie tylko była jednorazowym incydentem.

Zalecenie Krajowego Mechanizmu Prewencji zawarte w punkcie 5 Raportu zostało zrealizowane, w związku z powyższym przypomniano funkcjonariuszom pełniącym służbę w PdOZ KMP w Łodzi należące do nich obowiązki.

Nawiązując do punktu nr 6 zawartego w rekomendacjach, zgodnie z zaleceniami zostanie sporządzony wykaz adresów do instytucji stojących na straży praw człowieka i zamieszczony w PdOZ w widocznym i ogólnodostępnym miejscu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

Zalecenia zawarte w **punkcie 7** w/w raportu, dotyczące wyznaczenia i odpowiedniego wyposażenia pomieszczenia przeznaczonego do palenia wyrobów tytoniowych przez osoby zatrzymane w PdOZ nie są możliwe w chwili obecnej do zrealizowania. Zgodnie z obowiązującymi przepisami obecnie wyznaczonym miejscem do używania wyrobów tytoniowych jest pokój nr 6 usytuowany na II oddziale PdOZ. Jednak jak słusznie Państwo zauważyli pomieszczenie takie powinno być wyposażone w wentylację wyciągową. W chwili obecnej w pokojach przeznaczonych dla osób zatrzymanych jest wentylacja grawitacyjna, ponieważ w czasie, kiedy przeprowadzany był remont PdOZ KMP w Łodzi zgodnie

z obowiązującymi wówczas przepisami § 6 ust. 1 pkt. 7 **Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21.03.2003 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczone dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach** mówi o tym, że „*pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz ich wyposażenie powinny spełniać następujące warunki: pkt. 7 – mieć wentylację grawitacyjną lub mechaniczną, zapewniającą półtorakrotną wymianę powietrza w ciągu godziny, z otworem wentylacyjnym zabezpieczonym siatką stalową*”.

W związku z powyższym nie ma możliwości w chwili obecnej przystosowania pomieszczenia, które będzie przeznaczone do palenia wyrobów tytoniowych.

Nadmieniam, że zarówno w/w Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21.03.2003 r. jak i obowiązujące w chwili obecnej **Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13.10.2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach** nie reguluje sprawy dotyczącej wydzielenia i przystosowania pomieszczenia przeznaczonego na palarnię. **Rozporządzenie MSWiA z dnia 13.10.2008 r.** określa jakie pomieszczenia wchodzi w skład pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. § 3 w/w Rozporządzenia brzmi: *ust. 1 „W skład pomieszczeń wchodzi: 1) pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia; 2) pokój dyżurnego; 3) pokój do przygotowania lub podgrzewania posiłków oraz zmywania naczyń; 4) magazyn do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu oraz bielizny pościelowej; 5) pokoje sanitarne służące do utrzymania higieny osobistej, w tym umywalnie, natryski i ubikacje”, ust. 2 „W skład pomieszczeń może wchodzić: 1) szatnia dla policjantów pełniących tam służbę; 2) pokój do przeprowadzania i dokumentowania czynności służbowych z udziałem osoby umieszczonej w pomieszczeniu”, ust. 3 Nie wymaga się wydzielenia w pomieszczeniach: 1) pokoju dyżurnego – w przypadku braku etatowej służby ochronnej; 2) pokoju do przygotowywania lub podgrzewania posiłków z urządzeniami do zmywania naczyń – w przypadku dowozu gotowych posiłków w naczyniach jednorazowych”*.

Ponadto należy podkreślić że w momencie, gdy dyżurny oddziału wyprowadzi osobę zatrzymaną do palarni musi sprawować nad nią bezpośredni nadzór, a w tym samym czasie pozostałe osoby przebywające w pokojach pozostają bez nadzoru policjanta pełniącego służbę

na danym oddziale w PdOZ, zgodnie z § 14 ust. 1 Zarządzenia Nr 1061 Komendanta Głównego Policji z dnia 02.09.2009 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, który mówi, że: „Policjant pełniący służbę w pomieszczeniu może umożliwić przebywanie poza pokojem osoby umieszczonej w pomieszczeniu jedynie w uzasadnionych przypadkach oraz gdy poza pokojem nie przebywa inna taka osoba. W trakcie przebywania osoby poza pokojem policjant jest obowiązany zapewnić stały jej nadzór”.

Istniejące przepisy poprzednie i obecnie regulujące wyposażenie PdOZ w jednostkach organizacyjnych nie nakładały obowiązku wydzielania pomieszczeń przeznaczonych do palenia wyrobów tytoniowych. Przystosowanie takiego pomieszczenia zgodnie ze wskazanym przez Państwa Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11.05.2011 r. w sprawie szczegółowych warunków używania wyrobów tytoniowych na terenie obiektów oraz w środkach przewozu osób podlegających ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych wiąże się z wygospodarowaniem odpowiednich środków finansowych w budżecie Policji, dlatego trudno jest określić termin realizacji tego przedsięwzięcia.

W związku z realizacją zalecenia zawartego punkcie 7 Raportu, zostanie skierowane pismo do Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów KWP w Łodzi z prośbą o podjęcie działań mających na celu przystosowanie i wyposażenie pomieszczenia w PdOZ KMP w Łodzi, które będzie przeznaczone do palenia wyrobów tytoniowych.

Reasumując, większość zaleceń zawartych w rekomendacjach Raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Miejskiej Policji w Łodzi została zrealizowana, bądź podjęto działania zmierzające do ich realizacji. Niemniej jednak, nie wszystkie są możliwe do wprowadzenia i zastosowania z uwagi na obowiązujące procedury zawarte w przepisach na podstawie, których pełniona jest służba w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz podstawy prawne zawarte w Kodeksie Postępowania Karnego.

I ZASTĘPCA
Komendanta Miejskiej Policji
w Łodzi
mgr inż. Danuta Papużyńska

Warszawa, 2012 -02- 22 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO-689856-VII-720.6/11 PK

00-090 Warszawa   Tel. centr. 022 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 022 827 64 53

Pan
mł. insp. Dariusz Papużyński
I zastępca
Komendanta Miejskiego Policji
ul. Sienkiewicza 28 / 30
90 – 114 Łódź

**Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”**

Nawiązując do treści odpowiedzi Pana Komendanta z dnia 26 stycznia 2012 r., dotyczącej zaleceń Krajowego Mechanizmu Prewencji sformułowanych w Raporcie z wizytacji PdOZ znajdujących się w podległej Panu Komendantowi jednostce Policji, pragnę podziękować za pozytywne ustosunkowanie się do większości z nich. Jednocześnie, w odniesieniu do rekomendacji, którym odmówił Pan zasadności na gruncie obowiązujących przepisów prawa krajowego, uprzejmie wyjaśniam co następuje.

Rola krajowych mechanizmów prewencji działających w oparciu o Protokół fakultatywny do Europejskiej Konwencji o zapobieganiu torturom oraz niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192), nie wyczerpuje się w analizowaniu sytuacji w zakresie przestrzegania praw osób pozbawionych wolności w miejscach detencji jedynie w odniesieniu do przepisów prawa krajowego, lecz przede wszystkim w odniesieniu do norm i zaleceń mających swe źródła w prawodawstwie międzynarodowym. Powoływanie się w raportach Krajowego Mechanizmu Prewencji na wypracowane międzynarodowe wzorce postępowania z osobami pozbawionymi wolności, ma na celu eliminację wszelkich luk w krajowym systemie ochrony praw tych osób.

Kierując się przedstawioną powyżej praktyką Krajowy Mechanizm Prewencji dokonuje całościowej oceny funkcjonowania wizytowanego miejsca zatrzymania przez pryzmat podstawowych i swoistych dla jego typu zagadnień związanych z umieszczeniem w nim osób pozbawionych wolności. W odniesieniu do PdOZ jednym z badanych przez pracowników Mechanizmu zagadnień jest sposób realizacji prawa osoby zatrzymanej do powiadomienia o fakcie zatrzymania i pobytu w PdOZ osoby bliskiej. W ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji, ze względu na duży ładunek emocjonalny który niesie ze sobą informacja o zatrzymaniu przekazana osobom bliskim, w pierwszej kolejności należy rozważać możliwość samodzielnej realizacji przysługującego zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej, zaś tylko w sytuacjach szczególnych prawo to realizować za pośrednictwem funkcjonariuszy Policji. Pomimo braku wyraźnego uregulowania w prawie krajowym sposobu dokonania takiego powiadomienia, który wskazywałby na bezpośrednią realizację tego prawa przez osobę zatrzymaną, Krajowy Mechanizm Prewencji stoi jednakże na stanowisku, że tylko taki sposób realizacji tego prawa daje gwarancje respektowania szeroko rozumianego prawa do informacji, przysługującego zarówno osobie pozbawionej

wolności, jak i jej bliskim. Rozpatrując przedmiotową kwestię z punktu widzenia pierwszej z osób, wskazać należy na niewątpliwy walor osobistego przekazania tak trudnej informacji osobie bliskiej oraz bezpośredniego odbioru związanej z tym reakcji. Niemniej ważna jest sytuacja osoby powiadamianej przez osobę zatrzymaną – ma ona przede wszystkim pewność, iż osoba dla niej bliska żyje, jest zdrowa oraz znajduje się w bezpiecznych warunkach. Mając powyższe na uwadze, Krajowy Mechanizm Prewencji podkreśla wartość takiego bezpośredniego powiadomienia osób pozostających na wolności przez osoby umieszczone w PdOZ o sytuacji prawnej, w której się znajdują. Co więcej, mimo braku w przepisach krajowych uregulowań prawnych, które w sposób jednoznaczny dawałyby możliwość bezpośredniego skorzystania z tego prawa osobie zatrzymanej, pracownicy Mechanizmu spotkali się w kilku zwizytowanych PdOZ ze stosowaniem takiej właśnie praktyki.

Zalecenie zmiany sposobu udostępniania osobom zatrzymanym treści obowiązującego ich regulaminu pobytu w PdOZ, znajduje swe uzasadnienie w stanie, w którym znajdują się osoby zatrzymane umieszczane w PdOZ (stan emocjonalny, stan nietrzeźwości), uniemożliwiającym w skuteczny sposób realizację prawa do rzeczywistego, wolnego od napięć i innych zakłóceń percepcji, zapoznania się ze wspomnianym regulaminem. Pomimo deklarowanej przez Pana Komendanta gotowości wydawania osobie zatrzymanej treści regulaminu każdorazowo na jej żądanie (który to obowiązek przewiduje *nota bene* §15 pkt 11 przywoływanego wielokrotnie przez Pana Komendanta w treści odpowiedzi Zarządzenia z dnia 2 września 2009 r. Nr 1061), Krajowy Mechanizm Prewencji uważa, że tylko umieszczenie kopii regulaminu w miejscu ogólnie dostępnym dla osoby zatrzymanej daje gwarancje przyswojenia przez nią jego treści. Takim optymalnym miejscem w opinii Mechanizmu, jest pokój, w którym osoba zatrzymana zostaje umieszczona. Warto jednocześnie dodać, że omawiane zalecenie, należy do najczęstszych zaleceń formułowanych przez Mechanizm w odniesieniu do PdOZ. Należy także podkreślić, że wszystkie jednostki, których dotyczyło, pozytywnie ustosunkowywały się do sygnalizowanej przez KMP potrzeby zmiany sposobu udostępniania regulaminu osobom zatrzymanym.

Przechodząc do omówienia zalecenia dotyczącego konieczności wypełniania obowiązków związanych z informowaniem o prawach osób zatrzymanych wynikających z tego faktu przez funkcjonariuszy dokonujących ich fizycznego zatrzymania (pouczenie o prawie do wniesienia zażalenia na zatrzymanie, prawo do żądania kontaktu z adwokatem oraz prawo do poinformowania osoby bliskiej o fakcie zatrzymania) oraz obowiązków spoczywających na funkcjonariuszach pełniących służbę w PdOZ (zapoznanie z prawami i obowiązkami przysługującymi w trakcie pobytu w PdOZ, pouczenie o wyposażeniu Izby w monitoring oraz umożliwienie realizacji uprawnień wynikających z bycia zatrzymanym), chciałabym zauważyć, iż treść tego zalecenia skierowanego do Pana Komendanta podyktowana była rozmowami z osobami zatrzymanymi przebywającymi w PdOZ w trakcie wizytacji. Wskazywały one, zarówno na brak pouczenia o podstawowych prawach przysługujących im jako zatrzymanym przez funkcjonariuszy z podległych Komendzie Miejskiej komisariatów dokonujących ich zatrzymania (dane z protokołów zatrzymań), jak również na brak stosownego pouczenia ich przez funkcjonariuszy z PdOZ o przysługujących im uprawnieniach w trakcie pobytu w PdOZ. Mając na uwadze fakt występowania przez Pana Komendanta w podwójnej roli – zwierzchnika jednostek Policji działających na terenie Łodzi, z których pochodzą funkcjonariusze dokonujący zatrzymań oraz Komendanta KMP w Łodzi, w której wyodrębnione zostały PdOZ, zalecenie

przypomnienia obowiązków dokonywania pouczeń osób zatrzymywanych zarówno przez funkcjonariuszy dokonujących samej czynności zatrzymania jak i pełniących służbę w PdOZ, wydaje się w mojej opinii w pełni uzasadnione.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 22 Protokołu fakultatywnego do konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, uprzejmie proszę o ustosunkowanie się do treści zaleceń analizowanych w niniejszym piśmie.

Z poważaniem

PCA DYREKTORA ZESPOŁU

Magdalena Chmielak

RPO-689856/11

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
Wpł. 2012-03-19
ZAL. — NR 1460747

Łódź, dnia 09.03.2012r

Or – 5111/2/12

Pani Magdalena Chmielak
ZASTĘPCA DYREKTORA ZESPOŁU
Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
00 – 090 Warszawa
Al. Solidarności 77

W nawiązaniu do przesłanych rekomendacji z wizytacji Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Miejskiej Policji w Łodzi za **L. dz. RPO-689856-VII-720.6/11/PK** z dnia 22.02.2012r, która została przeprowadzona w dniu 15.11.2011r. z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich przez pracowników Zespołu „Krajowego Mechanizmu Prewencji” i zawartych wskazań dotyczących zmiany sposobu udostępniania Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia informuję, że oprócz wypracowanych wcześniej rozwiązań tzn. wydawania na żądanie osoby zatrzymanej lub doprowadzonej w celu wytrzeźwienia kopii regulaminu do pokoi, w których zatrzymani przebywają w celu spokojnego i swobodnego przyswojenia jego treści a także właściwego zapoznania się z prawami i obowiązkami przysługującymi w trakcie pobytu w PdOZ dodatkowo każdy z pokoi wyposażono w kopie regulaminu, który będzie dostępny dla osoby zatrzymanej przez cały czas pobytu w PdOZ.

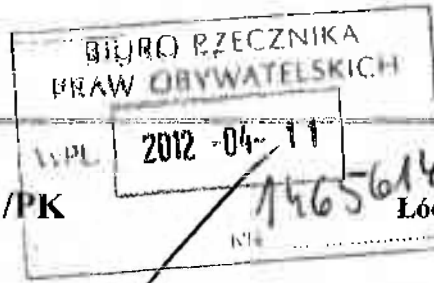
W odniesieniu do bezzwłocznego realizowania obowiązku informowania osób zatrzymanych o prawie złożenia zażalenia na zatrzymanie, żądaniu powiadomienia osób bliskich o fakcie zatrzymania oraz skorzystania z pomocy adwokata a tym samym

przestrzeganiem praw i wolności człowieka przypomniano wszystkim funkcjonariuszom o konieczności przestrzegania praw osoby zatrzymanej.

Ponadto zobowiązano kadre kierowniczą Komendy Miejskiej Policji w Łodzi do nadzoru nad właściwą realizacją postanowień zawartych w przepisach prawa krajowego i Konwencji Międzynarodowych.

Zastępca
Komendanta Miejskiego Policji
w Łodzi

podpis: mgr Maciej Grzelak

Sygn. akt 2 Ds 498 / 12

Dot. RPO 689856-VII-720.6/11/PK

Łódź, dnia 5 kwietnia 2012 r.

**Rzecznik Praw Obywatelskich
Zespół „Krajowy Mechanizm
Prewencji”
al. Solidarności nr 77
00-090 Warszawa**

ZAWIADOMIENIE

o odmowie wszczęcia dochodzenia

Sekretariat Prokuratury zawiadamia Państwa, jako osobę, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, że postanowieniem Prokuratora Rejonowego Łódź Śródmieście w Łodzi z dnia 30 marca 2012 pod sygnaturą akt 2 Ds 498 / 12 odmówiono wszczęcia dochodzenia w sprawie **przekroczenie uprawnień przez funkcjonariusza policji I Komisariatu KMP**, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk i art. 217 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk.

Miejsce i data
Ewa Pietras

(podpis i stanowisko)

Warszawa, 19 kwietnia 2012 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
RPO – 689865 – VII – 720.6 / 11 PK

00-090 Warszawa   Tel. centr. 022 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 022 827 64 53

Prokuratura Rejonowa
Łódź Śródmieście
ul. Kilińskiego 152
90 – 322 Łódź

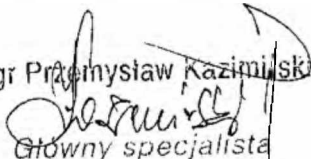
Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”

W związku z Waszym pismem z dnia 5 kwietnia 2012 r. w sprawie odmowy wszczęcia dochodzenia dotyczącego przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza I Komisariatu KMP w Łodzi, działając na podstawie art. 13 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U z 2001 r. nr 14 poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę o przesłanie akt postępowania 2 Ds. 498/12.

Akta po ich wykorzystaniu w Biurze zostaną niezwłocznie zwrócone.

Za okazaną pomoc, z góry serdecznie dziękuję.

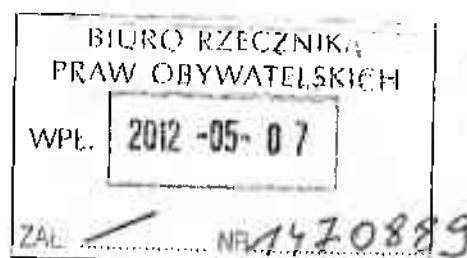
Z poważaniem

mgr Przemysław Kazimiński

Główny specjalista

2 Ds.498/12

Łódź, dnia 30 kwietnia 2012 roku

Dot. RPO-689856-VII-720.6/11 PK

**Biuro Rzecznika Praw
Obywatelskich
Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”
al.Solidarności 77
00 – 090 Warszawa**

W nawiązaniu do Państwa pisma z dnia 03 kwietnia 2012 roku (data wpływu do tutejszej Prokuratury w dniu 13 kwietnia 2012 roku) o sygnaturze RPO-689856-VII-720.6/11 PK uprzejmie informuję, że tutejsza Prokuratura udzieliła Państwu odpowiedzi już w dniu 05 kwietnia 2012 roku.

Jednocześnie pragnę ponownie Państwa poinformować, że postępowanie zainicjowane przez Państwa działania o sygnaturze 2 Ds. 498/12 a dotyczące przekroczenia uprawnień przez Funkcjonariusza Policji poprzez naruszenie nietykalności cielesnej zatrzymanego tj. o czyn z art.231 §1 kk i art.217 §1 kk w zw. z art.11 §2 kk zakończyło się wydaniem w dniu 30 marca 2012 roku postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa, gdyż nie był zainteresowany jego prowadzeniem i nie potwierdził przedstawionych przez Państwa okoliczności.

PROKURATOR

Aleksandra Dąbrowska-Snieg